

F. t. l. om elforsyning

blev flere hundrede elværker etableret. Der var typisk tale om kommunalt ejede elværker i byområderne, mens man i landområderne typisk etablerede andels-selskaber, hvor den enkelte forbruger var andelshaver. Disse selskaber forestod både produktion og distribution af elektricitet.

Efterhånden blev der etableret fælles produktionsanlæg på regional basis, og de enkelte lokale virksomheder gik over til at blive distributionsvirksomheder. Etableringen af den vertikale opbygning af den danske elsektor, som er kendt i dag, var i alt væsentligt afsluttet i 1950'erne.

Der er i dag ca. 100 distributionselskaber, hvoraf langt den overvejende del er ejet af kommunerne eller af forbrugerne i form af andelsselskaber. Et mindre antal selskaber er organiserede som interessentskaber eller selvejende institutioner (fonde). Distributions-selskabet NESA er et aktieselskab, dog hovedsageligt med kommunale aktionærer.

Distributionselskaberne ejer produktions-selskaberne, således at distributionselskaberne inden for et givet område i fællesskab ejer produktionsvirksomheden på interessentskabs- eller andelsbasis. Produktions-selskaberne har på deres side oprettet to samarbejdsorganer, ELSAM for Jylland/Fyn og ELKRAFT for Sjælland og Bornholm. Der er ikke nogen direkte elektrisk forbindelse mellem de to områder. De to samarbejdsorganer er oprettet med henblik på at tage sig af driftsplanlægningen og koordineringen af produktionen, herunder også import og eksport af elektricitet.

1.5. Elforsyningsloven af 1976. Lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning trådte i kraft 1. januar 1977. Indtil da havde der ikke været nogen samlet sektorlovgivning for elforsyningen, som alene havde været reguleret af lov om elektriske stærkstrømsanlæg. Loven udsprang af energikriserne i 1970'erne, hvor målsætningerne om at sikre forsyningssikkerhed og et samfundsøkonomisk effektivt energisystem blev fulgt via udbygning med kollektiv forsyning samt om-lægning til en flerstrengt energiforsyning.

Hovedelementerne i loven var etableringen af et bevillingssystem med tilknyttede forpligtelser, bestemmelser om brændselsvalg med videre samt lovfæstede prisbestemmelser.

Bevillingssystemet indebar, at der krævedes bevilling til elforsyningsvirksomhed fra produktionsanlæg med kapacitet over 25 MW eller transmissions- og distributionsanlæg beregnet for spændinger over 100 kV. Formålet med bevillingssystemet var at indføre en offentlig regulering af de større produktions- og

transmissionsanlæg på visse energipolitisk relevante områder, særligt forsyningssikkerhed og investeringssomfang. Der blev i løbet af 1978 og 1979 givet bevilling til alle de eksisterende elproduktionsvirksomheder for en periode på 20 år, ligesom der løbende er givet bevilling til nye elforsyningsvirksomheder.

Der blev ligeledes fastsat regler om, at energiministerens, når energipolitiske hensyn, herunder hensyn til forsyningssikkerheden talte derfor, med rimeligt varsel kunne pålægge elforsyningsvirksomhederne at indrette deres produktionsanlæg således, at nærmere angivne brændsler kunne anvendes, at anvende bestemte former for brændsler i produktionen i et nærmere fastsat omfang samt at opretholde lagre af brændsel i et nærmere fastsat omfang.

Endelig blev der gennemført prisbestemmelser i loven, som baserede sig på, at elselskaberne økonomisk skulle hvile i sig selv. Det vil sige, at der i prisen for elektricitet alene kunne indregnes nødvendige udgifter til produktion og distribution af elektricitet, driftsmæssige afskrivninger samt forrentning af fremmedkapital. Endvidere kunne der med Elprisudvalgets tilslutning indregnes henlæggelser til nyinvesteringer og forrentning af indskudskapital. Der var i realiteten tale om en videreførelse af den hidtidige praksis i elselskaberne om, at disse økonomisk skulle hvile i sig selv. Baggrunden herfor var, at elforsyningen i overvejende grad var kommunalt- og andelsejet. Disse prisbestemmelser har med enkelte modifikationer været gældende uændret indtil i dag.

1.6. Udviklingen i elsektoren og ellovgivningen. Elforsyningsloven indeholdt sammen med de øvrige forsyningslove på varme- og naturgasområdet effektive instrumenter til at løse de problemer, som energipolitikken stod overfor i tiden efter energikriserne. Den danske energipolitik blev i en årrække gennemført ved en kombination af lovmæssig regulering, økonomiske virkemidler samt frivillige aftaler. Udbygningen med miljøvenlige energianlæg blev især i begyndelsen søgt løst i konsensus med energiselskaberne. Med ændringen af varmforsyningsloven i 1990 indførtes dog en mere eksplicit regulering til sikring af brændselsom-lægning samt udbygning med decentral kraftvarme.

Kraftvarmen dækker i dag 40% af den samlede varmforsyning og næsten halvdelen af elforsyningen. Der er endvidere sket en væsentlig udbygning med vedvarende energi, således at elektricitet produceret ved hjælp af vedvarende energikilder (VE-elektricitet) i dag tegner sig for 10% af det samlede elforbrug. Samtidig er det lykkedes at holde udviklingen i energiforbruget nogenlunde konstant, til trods for at samfundet har oplevet økonomisk vækst.